



Kúria

végzése

Az ügy száma: Bfv.III.641/2023/8.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Molnár Ferencné dr., a tanács elnöke

Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, előadó bíró

Dr. Harangozó Attila, bíró

Dr. Varga Eszter, bíró

Dr. Hornyák Szabolcs János, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2024. március 20.

Az ügy tárgya: emberölés büntette

Terhelt(ek): terhelt

Első fok: Székesfehérvári Törvényszék, 10.B.109/2013/29., ítélet,
tárgyalás, 2013. november 26.

Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 1.Bf.11/2014/13., ítélet,
nyilvános ülés, 2014. június 5.

Az indítvány előterjesztője: a Legfőbb Ügyészség

a terhelt védője

Az indítvány iránya: hatályban tartás

a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria az emberölés bűntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség, valamint a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálva a Székesfehérvári Törvényszék 10.B.109/2013/29. számú és a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.11/2014/13. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I.

[1] A Székesfehérvári Törvényszék a 2013. november 26. napján kihirdetett 10.B.109/2013/29. számú ítéletével a terheltet emberölés bűntette [1978. évi IV. törvény 166. § (1) bekezdés és (2) bekezdés d) pont] miatt mint erőszakos többszörös visszaesőt életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélte azzal, hogy a szabadságvesztést fegyházban kell végrehajtani, és a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett a bűnjelekről és a bűnügyi költségről.

[2] Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2014. június 5. napján jogerőre emelkedett 1.Bf.11/2014/13. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét akként változtatta meg, hogy a terhelt az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésből legkorábban 30 év letöltése után bocsátható feltételes szabadságra. Pontosította a bűnjelekre vonatkozó rendelkezést és a terhelt születési idejét, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] A Fővárosi Ítéltábla a 2015. február 24. napján meghozott, és a Kúria Bpkf.I.861/2015/2. számú határozatával 2015. június 8. napján jogerős 3.Bpi.10.185/2015/3. számú végzésével a terhelt által a Székesfehérvári Törvényszék 10.B.109/2013/29. számú és a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.11/2014/13. számú ítélete ellen benyújtott perújítási indítványt elutasította.

[4] A Kúria a 2018. május 2. napján meghozott Bfv.I.113/2018/5. számú végzésével a terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Székesfehérvári Törvényszék 10.B.109/2013/29. számú és a Fővárosi Ítéltábla 1.Bf.11/2014/13. számú ítéletét hatályában fenntartotta.

[5] A jogerős ítéletben foglalt tényállás szerint a terhelt az alábbi bűncselekményt követte el:

a terhelt 2012. november 25. napján a délelőtti órákban munkavégzés céljából megjelent a sértett házában, ahol a nap folyamán mindketten nagyobb mennyiségű szeszes italt, legalább egy liter pálinkát, de sört és bort is fogyasztottak közösen. A terhelt az ital mellé pontosan meg nem határozható mennyiségű Frontin tablettát is bevett.

A sértett a terheltnek utasításokat adott, és annak munkája miatt nemtetszését is hangoztatta. Ez a terheltet bosszantotta, mert úgy érezte, hogy a sértett kérésének maradéktalanul eleget tett. Estére emiatt már feszültté vált közöttük a hangulat.

21 óra utáni időben a terhelt a szobában leült egy fotelbe, miközben a sértett a heverőjére dőlt, és folyamatosan szidalmazta a terheltet, aki kiment a konyhába, és megivott kb. 1 dl pálinkát. Amikor visszament, az ittas állapotából fakadó indulatában felvette a fotel mellett a földön heverő kb. 1/2-1 kg-os kalapácsot, az őt szidalmazó sértett heverőjéhez lépett, és azzal négy alkalommal közepes, illetve azt meghaladó erővel a fejére ütött.

Az ütések következtében a sértett az eszméletét elveszítette, védekezésre képtelen állapotba került. A terhelt a kalapácsot a földre dobta, ismételten kiment a konyhába és egy kést vett magához. A heverőn fekvő hörgő sértetthez lépett, és kétszer nagy erővel, kilencszer a közepes meghaladó erővel a bal mellkasán – egy férfitenyérnyi helyen gyors egymásutánban –, továbbá egy esetben nagy erővel a nyak tájékán, és egy esetben a mellkas bal oldalán is megszúrta. A sértettet összesen 13 szúrás érte.

A szív üregét és a nagyereket megnyitó sérülések heveny szívburki és mellüregi vérzéshez vezettek, amelyek következtében a sértett a szúrásokat követő rövid időn belül elhalálozott.

A terhelt ezután a bűncselekmény eltitkolása érdekében elhatározta, hogy a holttestet feldarabolja. Egy erővágóval a sértett lábujjait, illetve lábfejét kísérelte meg először levágni, de ettől elállt. Ezután a sértett holttestét az ágyneműtartóba rejtette, a kifolyt vért paplannal és ruhaneműkkel az ágy mellett felitatta. Ezután elhagyta a sértett lakóházát, hazament, és a véres ruháit a mosógépbe tette, majd másnap reggel, miután rádöbbsent tette, értesítette a rendőrséget.

A sértett homloktájékát ért 4 rendbeli közepes vagy azt meghaladó erejű tompa erőbehatás következtében a jobb oldali halántékcsonton véget érő, a koponyacsontra kiterjedő koponyacsonttörés és orrcsonttörés keletkezett. Túlélés esetén a sérülés gyógytartama 8 napon túli, mintegy 2 hónap lett volna.

A bal mellkasfélen 11 rendbeli szúrásból 7 a mellüreget megnyitotta, a többi a mellkasi légyrészekben vakon végződött. Ez utóbbiak gyógytartama 8 napon belüli, míg a 7 mellkast megnyitó sérülésből 6 a szívburkot megnyitotta, 1 a szívburk megsértése nélkül a bal tüdőkapu képletéig ért. A szíven 4 rendbeli szúrt sérülés okozott e körül szívburki vérgyülemet. Egy szúrást áthatoló jellegű volt, ez a bal kamra elülső falán keresztül a hátsó fal izomzatában végződött.

A nyak bal oldalán szúrt sérülés a nyak légyrészein keresztül, az ott haladó nemesképletek sértése nélkül a bal mellüreget a tüdőcsúcsnál megnyitotta, a sérülés túlélése esetén közvetett életveszélyes állapotot eredményezett volna.

II.

[6] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a Legfőbb Ügyészség a BF.783/2023/3. szám alatt, valamint a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt. Az ügyészség – a Be. 651. § (3) bekezdésében írt kötelezettségére figyelemmel – a Be. 649. § (4) bekezdésére, míg a terhelt védője a Be. 648. § c) pontjára, illetve a Be. 649. § (4) bekezdésére alapította kérelmét.

[7] Felülvizsgálati indítványában a Legfőbb Ügyészség a jogerős határozat hatályban fenntartását indítványozta, míg a terhelt védője elsődlegesen azt kérte, hogy a Kúria a jogerős határozatot akként változtassa meg, hogy a jogerős ítélet napjától számítottan 25 év elteltével a bíróságnak hivatalból, saját hatáskörében felül kell vizsgálnia a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét, míg másodlagosan az anyagi és eljárásjogi jogszabálysértések felülvizsgálatát és abból a jogi következtetések levonását indítványozta.

[8] Az ügyészség álláspontja szerint az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) egyezményesértést megállapító döntése akkor képezi felülvizsgálati eljárás alapját, ha a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezésének sérelme a büntetőügyben eljáró bíróság jogerős ügydöntő határozatában, vagy az ügydöntő határozathoz vezető büntetőeljárásban valósul meg. Az EJEB ítélete önmagában nem dönti el

a bűnfelelősséget, de olyan jogi tény, amely megalapozza a jogerős ügydöntő határozat egyezményesértő részének kiküszöbölésére alkalmas felülvizsgálati eljárást.

[9] Erre figyelemmel az Egyezmény 3. Cikkének megsértése megalapozza a felülvizsgálati eljárást, azonban nem feltétlenül vezet a jogerős határozat megváltoztatásához.

[10] Kifejtette, hogy az anyagi jogerő feloldására és a jogerős határozat megváltoztatására nincs törvényes lehetőség, és a megtámadott ítélet hatályban tartása indokolt, ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv (EJEB) nem a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását, nem a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének perbíróság általi kizárását tekintette egyezményesértőnek, hanem egy – már a büntetés-végrehajtás szakaszába tartozó – olyan felülvizsgálati lehetőség hiányát, amely az EJEB által ajánlott idő kitöltése után tenné „de facto” csökkenthetővé az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt büntetését.

[11] Álláspontja szerint az EJEB az Egyezmény 3. Cikkének megsértését az egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2014. évi LXXII. törvény által módosított 2013. évi CCXL. törvény szabályozásának – általa vélt – jogszabályi hiányosságára alapozta, amely nem az ítéletet hozó bíróság eljárására, illetve az ügydöntő jogerős határozatra vonatkozik. Az EJEB nem az adott büntetés kiszabhatóságát, hanem a végrehajtás kötelező kegyelmi eljárásnak szabályait bírálta, amelyen változtatni nem a jogalkalmazás, hanem a jogalkotás feladata. Ha pedig jogalkotásra van szükség, akkor felülvizsgálati ok nem valósul meg, nem keletkezik felülvizsgálati döntési jogkör, mert a hiányzó jogszabályt a Kúria nem alkothatja meg, s nem pótolhatja azt az Egyezmény közvetlen alkalmazásával.

[12] Jelen ügyben az EJEB a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztést nem tartotta egyezményesértőnek, korábbi ítéleteiben többször is megállapította, hogy az Egyezmény 3. Cikke vagy bármely más cikke önmagában nem tiltja az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását. Ebből következően az EJEB nem a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását, és nem is a feltételes szabadságra bocsátás perbíró általi kizárását tekintette egyezményesértőnek, hanem egy olyan felülvizsgálati lehetőség hiányát, amely biztosítaná egyrészt annak megvizsgálását, hogy a szabadságvesztés fenntartása törvényes büntetéstan indokok alapján továbbra is indokolt-e, másrészt azt, hogy amennyiben a szabadságvesztés fenntartása már nem indokolt, a terhellet szabadlábra helyezték.

[13] Hivatkozott a 3/2015. Büntető jogegységi határozat 2. pontjára, melynek értelmében nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv döntése folytán, törvényben kihirdetett nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat meghozatala nem közvetlenül, az Emberi Jogok Európai Egyezménye (Egyezmény) mint ítélkezésre szolgáló anyagi vagy eljárási jogszabály alapján, hanem az emberi jogi szerv döntésének alapulvételével, annak magyar jogrendszerbe beillesztésével, a büntetőeljárásról szóló törvény szerinti felülvizsgálati eljárás lefolytatásával, az egyezményesértéssel nem érintett hatályos jogszabályok alkalmazásával történik.

[14] Kifejtette, hogy a kötelezően lefolytatandó felülvizsgálati eljárásban a Kúria állapíthatja meg, hogy a konkrét ügyben az egyezményesértés jogalkalmazói eszközökkel nem

orvosolható, és így az EJEB ítélete alapján nincs lehetőség az alapügyben meghozott ítélet megváltoztatására.

[15] Mindezek alapján a Legfőbb Ügyészség a jogerős határozat hatályban fenntartását indítványozta.

[16] A terhelt védője felülvizsgálati indítványában kifejtette, hogy a terhelt esetében az EJEB 2023. március 2. napján kelt Case of 1. számú egyéb érdektelen személy and Others v. Hungary 12143/16. számú ítéletében (a terhelt vonatkozásában a 6206/20. számú kérelem alapján) megállapította, hogy a terhelttel szemben a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját 30 évben meghatározó büntetés sérti az Egyezmény 3. Cikkét. A védő álláspontja szerint a terhelt ügyében a jogerős ítéletben a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontja ellentétes az EJEB 2. számú egyéb érdektelen személy ügyben megállapított követelményével. A három évtizedes szeparáció semmilyen valós büntetési célt nem tölt be, aránytalanul súlyos alapjogi korlátozást jelent.

[17] A védő kiemelte, hogy az EJEB állandó ítélkezési gyakorlata szerint a rendszeres, belátható időn belüli felülvizsgálat lehetőségét kizáró tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés, vagy az ezzel egyenértékű, beláthatatlanul hosszú ideig tartó felülvizsgálat lehetősége nélküli szabadságvesztés mint büntetés nem önmagában véve is a 3. Cikk sérelmét okozóan a kínzó, megalázó büntetés tilalmába ütközik.

[18] Rámutatott, hogy az EJEB a 2014. május 20. napján kelt, 13/10/2014. számú ítéletében (Case of Magyar László v. Magyarország) állapította meg először Magyarországot érintően, hogy az elítélttel szemben kiszabott, a felülvizsgálat lehetősége nélkül letöltendő, tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés sérti az Egyezmény 3. Cikkét.

[19] A döntés alapján a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét kizáró elítéltetés továbbra is egyezményesértő, még ha a korábbi ügyekben a Magyarországot elmarasztaló ítéletekre tekintettel olyan törvénymódosításra került is sor, amely 40 év elteltével úgynevezett kötelező kegyelmi eljárás keretében biztosít az elítéltek számára „felülvizsgálatot”.

[20] Kifejtette továbbá, hogy valamennyi korábbi, Magyarországot érintő döntés többszörös érvelést tartalmaz arról, hogy az EJEB nem kíván eltérni a 2. számú egyéb érdektelen személy and Others v. the United Kingdom (GC) nos. 66069/09 számú határozatában követelményként megfogalmazottaktól.

[21] Hivatkozott a 3/2015. Büntető jogegységi határozatra, melynek alkotmánybírósági kontrollját korábban már kezdeményezték az alapjogi biztosnál, továbbá ezen jogegységi döntést több okból sem tartja irányadónak. A jogegységi határozat kizárólag az első, Magyar László elítélt elleni ügyben, egy esetre koncentrálva, az EJEB ítéletét megelőzően született, továbbá nem dolgozza fel a felülvizsgálat megengedettsége esetére vonatkozó esetköröket. Mindemelllett a jogegységi döntés téves jogértelmezést tartalmaz, ami az azt követően hozott EJEB döntésekből is kitűnik.

[22] Mindezek alapján a védő a jogerős ítélet megváltoztatását kérte akként, hogy a Kúria az előzetesen fogvatartásban töltött idő beszámításával, 25 év elteltével rendelje el a feltételes szabadságra bocsátás hivatalbóli felülvizsgálatát.

[23] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen bírálta el.

III.

[24] A Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa az alábbiak szerint alapos, szemben a védő felülvizsgálati indítványával.

[25] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben jogi – és nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[26] A Be. 648. § c) pontja értelmében a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak az Alkotmánybíróság vagy nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján is helye van.

[27] A Be. 649. § (4) bekezdése szerint nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv megállapította, hogy az eljárás lefolytatása vagy a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata megsértette a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését, feltéve, hogy a nemzetközi emberi jogi szerv joghatóságának Magyarország alávetette magát.

[28] Ezen felülvizsgálati ok a következők szerint megvalósult.

[29] Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4. napján kelt Egyezményt (Egyezmény) kihirdető 1993. évi XXXI. törvény 3. §-ában foglaltak szerint megtörtént az EJEB illetékességének és joghatóságának elismerése.

[30] Az Egyezmény 46. Cikk 1. bekezdése alapján a szerződő felek vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik az EJEB végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek.

[31] Az EJEB joghatóságának, illetve ítélete kötelező érvényének Magyarország általi elismerése ténylegesen azáltal valósul meg, hogy törvényben biztosított annak lehetősége, miszerint az EJEB által megállapított egyezményesértést feloldó, már nem magában rejlő –

tehát az Egyezménynek megfelelő – határozat születhessen a korábban jogerősen lezárt eljárás esetében.

[32] Az EJEB a terhelt (és mások) kérelme alapján indult ügyben 2023. február 7. napján meghozott és 2023. március 2. napján végleges 1. számú egyéb érdektelen személy és társai kontra Magyarország, 12143/16. számú ítéletében megállapította, hogy a terhelttel szemben az Egyezmény 3. Cikkét megsértették.

[33] A Be. 651. § (3) bekezdése alapján a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésében meghatározott esetben a legfőbb ügyész hivatalból köteles a felülvizsgálati indítványt benyújtani.

[34] Az ügyesszég ezen kötelezettségének eleget tett, és felülvizsgálati indítványt nyújtott be a Kúriához.

[35] Az EJEB ítéletének véglegessé válását követően a terhelt védője is felülvizsgálati indítványt terjesztett elő.

[36] A Be. 659. § (4) bekezdése alapján a Be. 649. § (4) és (5) bekezdésében meghatározott esetben a felülvizsgálati indítványt a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes jogszabály figyelmen kívül hagyásával, illetve a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével kell elbírálni.

[37] Az Egyezmény megsértésének jogi ténye a jogerős elítélés felülvizsgálatának törvényi oka.

[38] A felülvizsgálati ok megvalósulása azonban nem feltétlenül eredményezi a jogerős határozat megváltoztatását.

[39] A Be. 649. § (4) bekezdésére alapított felülvizsgálat esetében (is) a Kúriára tartozik annak vizsgálata, hogy a jogerős határozatban megállapított tényállás alapján hozható-e felülvizsgálati eljárásban az Egyezménynek megfelelő határozat, vagy ahhoz az eljárás megismétlése szükséges.

[40] A Be. 659. § (4) bekezdés zárófordulatából következően elsődlegesen az EJEB ítélete szerinti döntést, az Egyezmény megsértésének tényét kell alapul venni, azonban ez nem jelenti azt, hogy a Kúria ne lenne figyelemmel az EJEB döntésének indokaira tekintettel arra is, hogy az EJEB a független ítélkezés külső, alkotmányos kontrollját jelenti.

[41] Az EJEB határozatai az eljárásban szereplő valamennyi félre, de csak rájuk nézve kötelező. A nemzeti bíróságokra az a feladat hárul, hogy a hatáskörükbe tartozó ügyekben a hatályos jogszabályok alkalmazása során az Egyezményt ne sértsék meg. A Kúriának emellett az a kötelezettsége, hogy egyezményssértés miatt benyújtott felülvizsgálati ok esetén eljárjon, s ha az eljárás megismétlésére nincs szükség, akkor e rendkívüli jogorvoslatot a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével bírálja el.

[42] A Kúria jelen ügyben a következőket emeli ki, egyezően az EJEB két másik egyéb érdektelen személy kontra Magyarország ügyben hozott ítéletében foglaltakkal (lásd a két másik egyéb érdektelen személy kontra Magyarország EJEB ítélet 2. a Bíróság értékelése címszó alatt 48-50. pont):

– Az a tény, hogy a kérelmezők csak az életfogytig tartó szabadságvesztésük negyvenedik évének letöltése után remélhették szabadlábra helyezésüket a kötelező kegyelmi eljárás formájában, elegendő volt annak megállapításához, hogy az új magyar szabályozás nem biztosította a kérelmezők életfogytig tartó szabadságvesztésének tényleges csökkenthetőségét.

– A Bíróság nem tér el korábbi megállapításaitól, mely szerint a kérelmezők életfogytig tartó büntetése az Egyezmény 3. Cikke szempontjából nem tekinthető csökkenthetőnek.

– Ennélfogva az említett rendelkezést megsértették.

[43] A Magyar László kontra Magyarország ügy következményeként a jogalkotó új jogszabályi rendelkezéseket alkotott, és miután döntően büntetés-végrehajtási kérdésről van szó, a 2014. évi LXXII. törvény által módosított Bv. tv.-ben szabályozta azt.

[44] Az EJEB hivatkozott ítélete ugyanis egyebek mellett megfogalmazta azon követelményt, hogy a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélet esetében szükséges olyan eljárás biztosítása, amely során megfelelő időben és keretek között vizsgálható/vizsgálandó, hogy a büntetés büntetőpolitikai indokai továbbra is fennállnak-e, illetve „de iure” és „de facto” csökkenthető legyen a büntetés.

[45] A feltételes szabadságra bocsátás lehetőségéből kizárt, életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt esetben a kegyelmi eljárást hivatalból kell lefolytatni [Bv. tv. 46/A. § (1) bekezdés]. Ez nem azonos a kegyelmi eljárás lefolytatására irányuló kérelem benyújtásának egyébkénti lehetőségével, és azt nem is zárja ki.

[46] A Bv. tv. 46/B. § (1) bekezdése szerint a kegyelmi eljárás feltétele, hogy az elítélt a szabadságvesztésből negyven évet kitöltsön.

[47] E szabályozás a Btk. 43. § (1) bekezdésében írt törvényi rendelkezéshez igazodott, mely alapján, ha a bíróság az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélet esetén a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét nem zárja ki, akkor a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját huszonöt és negyven év között állapítja meg.

[48] A jelen ügyben az EJEB ítélet az Egyezmény 3. Cikkének megsértését ezen új törvényi szabályozás nem minden tekintetben megfelelő voltára vezette vissza.

[49] Az EJEB döntése jelen esetben – hasonlóképpen a Magyar-ügyhöz, illetve azt követően a két másik egyéb érdektelen személy kontra Magyarország ügyhöz – nem azt

állapította meg, hogy az eljáró bíróságok által alkalmazott valamely jogszabály egyezményesértő, hanem azt, hogy az új, kötelező kegyelmi eljárás szabályozása nem felel meg az Egyezménynek. Ebből viszont nem következik az, hogy a bíróság által alkalmazott jogszabály, vagy annak ítéleti rendelkezésben kimondása egyezményesértő.

[50] A Kúria ehhez képest hangsúlyozza változatlanul, hogy az EJEK ítélet kiváltotta kötelező felülvizsgálatban kizárólag a konkrét ügyben, a konkrét bírósági ítéleteket, azok rendelkezéseit vizsgálja, vizsgálhatja felül. Ekként a Btk. és a Be. rendelkezéseinek a perbíróság általi alkalmazását, azt, hogy ennek során történt-e az Egyezmény megsértése vagy sem.

[51] A Kúria nem végez, nem végezhet normakontrollt, és nem alkothat jogot.

[52] Az EJEK ítélete pedig ténylegesen jelen esetben sem a perbíróság ítéleteit tartotta sérelmesnek, hanem az új végrehajtási szabályokat (a kötelező kegyelmi eljárást).

[53] Ekként az EJEK nem azt a büntetőtörvényi rendelkezést vizsgálta és tartotta egyezményesértőnek, amelynek alapján a perbíróság az életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabásával egyidejűleg ítéletében meghatározta a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségét.

[54] Következésképpen az EJEK ítélete alapján e büntetőtörvényi rendelkezés alkalmazása sem lehet felülvizsgálat tárgya. A védői indítvány érvelésével szemben az EJEK ítélete nem alapozza meg a kérdéses, valójában nem Egyezményt sértő ítéletek megváltoztatását.

[55] A Be. 659. § (4) bekezdése annak a jogállapotnak a figyelmen kívül hagyását kívánja meg, amely az EJEK döntés szerinti egyezményesértés tárgyát képezte. A Be. ezen rendelkezése nem ad felhatalmazást az EJEK által nem vizsgált hatályos jog figyelmen kívül hagyására.

[56] Az Alaptörvény IV. cikk (2) bekezdése értelmében senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki.

[57] Ekként a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés az alkotmányos jogrend részét képezi.

[58] Az 1978. évi IV. törvény 47/A. § (1) bekezdés 2. fordulata és (3) bekezdése, valamint a hatályos Btk. 42. § 2. fordulata és 44. § (1) bekezdése az életfogytig tartó szabadságvesztésre, a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárására vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza.

[59] Az Alkotmánybíróság a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 47/A. § (1) bekezdés 2. fordulata és (3) bekezdése, valamint a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 42. § 2. fordulata és 44. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló bírói indítvány tárgyában a 2015. január 20. napján meghozott III/833/2014. számú határozatában az eljárást megszüntette.

[60] Mindezzel összhangban állapította meg a 3/2015. Büntető jogegységi határozat, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztésből feltételes szabadságra bocsátás kizárásának lehetősége az alkotmányos jogrend része, amelynek – törvényi előfeltételek megvalósulása esetén történő – bírósági alkalmazását nemzetközi szerződés nem tiltja.

[61] A 3/2015. Büntető jogegységi határozat 2. pontja szerint nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv döntése folytán, törvényben kihirdetett nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat meghozatala nem közvetlenül, az Emberi jogok Európai Egyezménye (Egyezmény), mint ítélkezésre szolgáló anyagi vagy eljárási jogszabály alapján, hanem az emberi jogi szerv döntésének alapulvételével, annak magyar jogrendszerbe beillesztésével, a büntetőeljárásról szóló törvény szerinti felülvizsgálati eljárás lefolytatásával, az egyezményesértéssel nem érintett hatályos jogszabályok alkalmazásával történik.

[62] Az EJEB döntéséből jelen ügyben az következik, hogy az életfogytig tartó szabadságvesztésből engedélyezett feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára vonatkozó szabályozás megváltoztatására lehet szükség, ami azonban nem jogalkalmazói, hanem jogalkotói feladat.

[63] Ha jogalkotásra van szükség, akkor felülvizsgálati ok nem valósul meg, nem keletkezik felülvizsgálati döntési jogkör, mert a hiányzó jogszabályt a Kúria nem alkothatja meg, s nem pótolhatja azt az Egyezmény közvetlen alkalmazásával. Jogszabálynak az Egyezménybe ütközését a hazai bíróságok és a Kúria sem állapíthatja meg. Az egyezményesértés megállapítása az EJEB hatáskörébe tartozik (EBH 2018.B.6.).

[64] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.

[65] Ekként a Kúria a Legfőbb Ügyészség és a védő által benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálv a megtámadott határozatot a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

IV.

[66] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[67] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2024. március 20.

Molnár Ferencné dr. s.k. a tanács elnöke, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Varga Eszter s.k. bíró, Dr. Hornyák Szabolcs János s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

BÉ